

NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT
(NVE)
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Dato: 08.12.2021
Vår ref: 21/21055-2
Deres ref:
Saksbeh.: Anna Despard Asgard

Svar på melding: høring av plan om kraftutbygging Syrtveitfossen, Evje og Hornnes kommune

Viser til mottatt høring av melding og forslag til konsekvensutredningsprogram for kraftutbygging i Syrtveitfossen i Evje og Hornnes kommune i Agder.

Agder fylkeskommune vurderer saken som følger:

Friluftsliv og rekreasjon

Syrtveitfossen er det eneste stedet langs Otra hvor fossen i stor grad bidrar til et attraktivt landskapsbilde og er en viktig opplevelsesressurs både for friluftsliv og rekreasjon, som har direkte påvirkning på folkehelse. Nasjonal sykkelrute nummer 3 går forbi Syrtveit. I tilknytning til fossen er det avsatt areal til opphold, og fossen med tilhørende vannstreng benyttes også til elvepadling, rafting og fritidsfiske.

Når det gjelder elvepadling benyttes Syrtveitfossen av elvepadlere fra Agder, men også fra nabofylkene og av internasjonale elvepadlere. Bedriften Trollaktiv benytter fossen i forbindelse med rafting, og den er viktig, både direkte og indirekte, for dagens reiseliv og videreutvikling av det naturbaserte reiselivet i Setesdal. Det kan gjennomføres tiltak, uavhengig av kraftutbygging, for å bedre fiske i tilknytning til området, og dermed vil området også kunne bli enda mer attraktivt for fritidsfiske.

Det må utredes hva eventuell utbygging vil medføre for friluftslivet generelt, og for elvepadling/rafting og fritidsfiske spesielt. I den forbindelse er det viktig å få frem det økonomiske bidraget det naturbaserte reiselivet, både direkte og indirekte, utgjør. Dessuten må det komme tydelig frem hvilke avbøtende tiltak som kan være aktuelle og som kan gi tilsvarende opplevelses- og aktivitetsmuligheter. Natur- og friluftsliv-/rekreasjonsverdiene er så betydelige at det bør signaliseres allerede på det nåværende tidspunkt at utbygging ikke skal finne sted.

Fredete kulturminner

Agder fylkeskommune utførte i september 2021 en arkeologisk undersøkelse i samråd med Agder Energi (*Arkeologisk rapport Syrtveit Evje og Hornnes 2021*). Rapport fra undersøkelsen er

oversendt Agder Energi og kan brukes som en del av konsekvensutredningen. Agder fylkeskommune hadde et møte med Agder Energi 8. november 2021.

I tiltaksområdet er det registrert mange kulturminner som er fredet etter kulturminneloven. De ligger i en sammenheng – etter hverandre – langs en gammel ferdselsvei. Til sammen danner de et kulturmiljø. Det er viktig at hele kulturmiljøet tas vare på, og ikke bare det enkelte kulturminnet. I en reguleringsplan ville fylkeskommunen anbefalt at området som vist på kart under, samt hele den bevarte delen av veifaret (ID:280984 i Riksantikvarens kulturminneregister Askeladden), blir regulert til bevaring. Det bevarte veifaret går i samme trasé som den eldre Setesdalsvegen og Fjellmannsvegen.

Kart fra Askeladden

På møtet med Agder Energi ble det opplyst at ingen av de planlagte tiltakene kommer i berøring med fredete kulturminner.

Agder fylkeskommune vil likevel minne om at alle tiltak som berører fredete kulturminner er forbudt etter kulturminneloven § 3. Dersom det planlegges tiltak som kommer i konflikt med fredete kulturminner, må det søkes om dispensasjon fra vernebestemmelsen. Dispensasjonssøknaden behandles av Agder fylkeskommune, som også fatter vedtak i saken.

Fisk og fysiske tiltak i vassdrag

Det er bleke og ål i området og tiltaket regnes dermed å ligge i anadrom sone, hvorpå Statsforvalteren har myndighet. NVE ber om å få innspill til hvilke utredninger som bør gjennomføres før det utarbeides en konsesjonssøknad. Ved kraftkonsesjoner faller søknadsplikt etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag bort. Konsesjonens virkning for fisk og andre vannlevende organismer skal like fullt vurderes i konsesjonsbehandlingen, og dette er derfor tema som må utredes i forkant av konsesjonssøknaden.

Ved eventuell utbygging vil avbøtende tiltak for bleke også virke positivt for innlandsørret og andre fisk og vannlevende organismer. En konsesjon og tilhørende konsekvensutredning må ses i sammenheng med vilkårsrevisjonen for Otra.

Videre må man i utredningen vurdere samlet belastning for området ved denne utbygningen og andre utbygninger som planlegges i området etter plan- og bygningsloven.

Vannforskriften er ikke nevnt i utredningsprogrammet. Vi minner om at ved tiltak som skal konsekvensutredes, skal arbeidet med utredningen samordnes med vurdering etter vannforskriftens § 12. Utredningsprogrammet må derfor sørge for innhenting av tilstrekkelig kunnskap til at det kan gjennomføres en vurdering etter § 12 som del av konsekvensutredningen.

Konklusjon

Agder fylkeskommune anser at foreslått kraftverk med tilhørende regulering av Syrtveitfossen vil få svært negative konsekvenser for naturopplevelse, friluftsliv og rekreasjon og dermed også folkehelse. Dette, samt tappt inntektsgrunnlag ved turisme, bør veie tungt ansett mot mulig inntjening på kraftproduksjon.

Tiltaket anses å ha liten påvirkning på fredete kulturminner i området, men dersom det planlegges tiltak som kommer i konflikt med fredete kulturminner, må det søkes om dispensasjon fra vernebestemmelsen hos Agder fylkeskommune.

Eventuell konsekvensutredning må vurdere konsesjonens virkning for fisk og andre vannlevende organismer. En eventuell konsekvensutredning må vurdere samlet belastning ved tiltaket i sammenheng med andre planlagte eller gjennomførte tiltak, samt vilkårsrevisjon for Otra.

Med hilsen

Christina Milsom
Avdelingsleder
Bærekraftig utvikling

Anna Despard Asgard
Rådgiver
Bærekraftig utvikling

Brevet er godkjent elektronisk.

Kopi til: EVJE OG HORNNES KOMMUNE
STATSFORVALTEREN I AGDER